

Ilmoituksen johdosta, että Taipalsaaren Kirjamonsalmen (lossin) äärellä olevassa pienessä saarella oli tavattu esihistoriallisiksi haudoiksi arveltuja röykkiöitä, tarkastin Muinaistieteellisen Toimikunnan määräyksestä paikan lappeenrantalaisen johtaja Sulo Kinusen opastamana 3.8.1956.

Kyseinen saari sijaitsee n. 9 km Lappeenrannan asemalta luoteeseen ja n. 6 km Taipalsaaren kirkosta eteläkaakkoon sekä Heposalonimisesta saaresta puolisen kilometriä pohjoiseen. Saari on n. $\frac{1}{2}$ km pitkä ja pari sataa metriä leveä kaakkois-luoteissuuntainen kapea ellipsi, jonka eteläkärjestä lähtee kapea niemeke (karttaliite 1) ~~Taiala~~.

Saaren koillispuolinen ranta on hyvin jyrkkää, lounaispuoli taasaisemmin viettävää. Hiukan saaren keskikohdan luoteispuolella alkaa koilliseen päin kallio jyrkkänä, 3-4 m korkeana seinämänä. Tämän luoteispuolinen saaren osa on matalampaa laskien lounaaseen loivemmin ja koilliseen jokseenkin jyrkästi. Tällä alueella kasvaa yleensä harvakseltaan isompia ja tiheämmin pienempiä mäntyjä sekä jokunen koivu. Jyrkästä kallionseinästä luoteeseen alkaa kuitenkin n. 50 m läpimittainen tiheä lepikko, jossa kasvaa lisäksi nuoria petäjiä ja muutama iso mänty ja koivu. Aluskasvillisuutena on mustikkaa ja puolukkaa.

Tällä paikalla on n. 20 kpl erilaisia röykkiöitä, mm. :

1. Kahden n. $\frac{1}{2}$ m³ kiven välissä kooltaan n. 2,5x2 m, korkeus $\frac{1}{2}$ m.
2. Pieni pyöreähkö, jonka lävistäjä on n. 1,5 m.
3. Nelikulmainen 4,5x2x1 m röykkiö, jonka länsipäässä on isoja maakiviä. Muut kivet ovat n. 40 sm³ suuruisia, suurimmaksi osaksi sammaloituneita. Röykkiön päällyspinta on hiukan harjamainen. Muunlaista järjestystä ei kivillä ollut.
4. Kallioseinämän ja erään isohkon maakiven välissä oli röykkiö, mitoiltaan n. 5x3x0,8 m. Kallion vierellä on röykkiön korkein kohta, josta se madaltuu luoteeseen. Sen suunta on n. kaakko-luode.
5. Edellisestä n. 12 m pohjoiseen ja kallionseinämästä 3 m länteen on kuutiometrin suuruisen ja toisen hiukan pienemmän ^{kiven} muodostaman suoran kulman sisässä epämääräisen muotoinen matala, osit-

- t tain pienistä, osittain suuremmista, miehen nostettavista kivistä, paikoin 2-kerroksisena maan pinnalla näkyvä röykkiö.
6. Tästä n. 4 m edelleen jo kallion mataloitunutta reunaa seuraten on n. 3x2,5 m suuruinen ellipsin muotoinen matala latomus. Kai-vaessani sitä keskeltä n. ½ m ympäröivän maan pinnan alapuolel-le tuntui kiviä yhä jatkuvan syvemmälle.
  7. Edellisestä röykkiöstä n. 25 m päässä on n. 10 m saaren pohjois-reunasta röykkiö, joka myös avattiin keskeltä. Kivet olivat miehen nostettavia ja hiukan pienempiä. Näiden lisäksi röykkiöön kuului yksi suurempi kivi. Tämän alla oli edelleen pienempiä, ladottuja kiviä. Näillä main n. 70 sm syvyydellä maan pinnasta alkoi hieno palaneen kiven murakerros. Täten tuntuu siltä, että röykkiö on ladottu ison kiven viereen ja alle kaivettuun kuop-paan (kuva 2).
  8. Edellisestä koilliseen, rantaan päin ja edellisen röykkiön suu-ren kiven toisella puolella on pitkulainen, 2x3 m suuruinen röyk-kiö, jossa kivet ovat lähes miehen nostettavia. Näiden lisäksi on siinä vielä muutama suurempi kivi (kuva 3).
  9. Näistä puoli toistakymmentä metriä länteen kallionkohoaman pääl-lä on säännöllisen pyöreä, läpimitaltaan n. 2,5 m suuruinen röyk-kiö (kuva 1).
  10. Tästä n. 15 m luoteeseen on "Savo-Karjalan" artikkelin mukaan "kahden kallion välissä ollut rovio". Kivet ovat osaksi miehen nostettavia suurempia enimmäkseen kuitenkin pienempiä. Röykkiön luoteispäässä on kaksi suurta kiveä. Paikka on lähellä saaren luoteispäätä ja varsinaista röykkiöaluetta pari metriä alempa-na.
  11. Röykkiö № 9:n länsipuolella 10 m päässä on läpimitaltaan 3 m suu-ruinen maan pinnan tasalla oleva kiveys. Kivet ovat n. tiilikiven suuruisia ja pienempiä. Nurmi kasvaa osittain niitten päällä.
  12. Röykkiöstä № 9 eteläkaakkoon ison järkäleen vieressä on miehen nostettavista kivistä tehty läpimitaltaan 1 m:n suuruinen röyk-kiö.
  13. Edellisestä n. puolen sadan metrin päässä tiheän lepikon toisel-la puolella ja n. 50 m saaren lounaisrannasta on kahden suuren kivenvälissä parin metrin pituinen ja puolentoista levyinen röyk-kiö, joka oli osittain vahvan sammaleen ja marjan varsien alla.

Tämän nimettömän saaren lounaisrannalla, n. puolen sadan metrin päässä edellisestä on toinen muuten asumattoman saaren kesähuviloi-
ta. Tästä n.

14. Tästä n. 30 m itään on kaksi matalaa röykkiötä isompien kivien
kupeessa toinen metrin -

15. Toinen 2 m läpimittainen.

Mitään löytöjä ei röykkiöistä ja niiden ympäristöstä tavattu nyt
eikä tietyvästi ole ennenkään tavattu. Saaren maa on melko kivistä
luonnostaan ja siinä on vahva humuskerros, joten paikalla on voitu
mahdollisesti aikaisemmin polttaa kaskea. Nykyään ei saarella kui-
tenkaan ole viljelyksiä. Röykkiöt eivät myöskään ole kaskiraunioiden t
tapaisia, joten niiden luonne jää tällä kertaa epäselväksi.

Valokuvat ja filmit

Kuvan t.f:n numero	N ^o levy- luett:ssa	Aihe
1	-	Röykkiö N ^o 9 lännestä
2	22095	Röykkiö N ^o 7 osittain hajoitettuna, etelästä.
3	22096	Röykkiö N ^o 8, kaakosta
Vain filmit f:n numero tarkoittaa filmissä olevaa:		
4	22093	Röykkiöitä.
5	22094	
6	22095	Ks. edellä N ^o :t 2-3.
7	22096	
8	22097	Keskellä oleva nuori mänty jakaa oikeanpuolisen röykkiön N ^o 7 ja vasemmanpuolisen N ^o 8, lounaasta.
9	22098	Näkymä itäkaakkoon saaren länsipäässä olevalta korkeammalta kohdalta. Henkilö seisoo röykkiön N ^o 9 luona.
10	22099	Röykkiö N ^o 10, itäkaakosta.
11.	22100	Saaren lounaisrannalta huvilan pihalta itään. Kuvassa näkyy saaren jyrkin kohta, kallio.
12	22101	Edellisestä kuvasta vasempaan samasta paikasta. Kuvien 11 ja 12 esittämällä alalla ovat miltei kaikki röykkiöt.

Helsingissä 20.5.1958.

Jaakko Sarkamo
Jaakko Sarkamo

Taipalsaari Kirjamonsalmi

ei filmiä

1.

Kertomuksen rökkiö
n:o 9. Lännestä.

22095

2.

Kertomuksen rökkiö
n:o 7 osittain purettuna
Kuvattu etelästä.

22096

3.

Kertomuksen rökkiö
n:o 8. Kaakosta.

Liite 1.

Liittyy J. Sarkamon tarkastuskertomukseen
v. lta 1956. - Kirjansalmi
- Kallaniemi
- Pahlala

SAIMAN VESISTÖKARTTA 1:100 000

KARTTALEHTI: TAIPALSAARI (VIII) 6770/6800-27°-540/30°420

